

II

*(Komunikaty)*KOMUNIKATY INSTYTUCJI, ORGANÓW I JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH
UNII EUROPEJSKIEJ

KOMISJA EUROPEJSKA

ZAWIADOMIENIE KOMISJI

Wytyczne dotyczące zamknięcia programów operacyjnych przyjętych do celów pomocy z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury (2014–2020)

(2021/C 417/01)

ZASTRZEŻENIE PRAWNE:

Niniejsze wytyczne są dokumentem roboczym przygotowanym przez służby Komisji. Na podstawie obowiązującego prawa Unii przedstawiono w nich wskazówki techniczne dla pracowników i organów zaangażowanych w zamknięcie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności oraz Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury. Niniejsze wytyczne pozostają bez uszczerbku dla wykładni dokonanej przez Trybunał Sprawiedliwości i Sąd.

Spis treści

1. ZASADY OGÓLNE
2. MOŻLIWOŚĆ WCZESNEGO ZAMKNIĘCIA
3. PRZYGOTOWANIE DO ZAMKNIĘCIA
 - 3.1. Zmiana programów
 - 3.2. Składanie wniosków/powiadamianie w odniesieniu do dużych projektów i ich zmian
4. ZARZĄDZANIE FINANSAMI
 - 4.1. Anulowanie zobowiązań
 - 4.2. Rozliczenie początkowych i rocznych płatności zaliczkowych
 - 4.3. Obliczanie salda końcowego
 - 4.4. Księgowanie nadprogramowych wydatków
5. WSKAŹNIKI I RAMY WYKONANIA W MOMENCIE ZAMKNIĘCIA
 - 5.1. Przedstawianie wartości osiągnięcia wskaźników produktu
 - 5.2. Wpływ ram wykonania na zamknięcie programów
6. REALIZACJA NIEKTÓRYCH OPERACJI W FAZACH ROZDZIELONYCH MIĘDZY DWA OKRESY PROGRAMOWANIA
7. OPERACJE NIEFUNKCJONUJĄCE

8. OPERACJE, W SPRAWIE KTÓRYCH TRWA POSTĘPOWANIE KRAJOWE, LUB OPERACJE ZAWIESZONE W WYNIKU POSTĘPOWANIA SĄDOWEGO LUB ODWOŁANIA ADMINISTRACYJNEGO O SKUTKU ZAWIESZAJĄCYM
 9. WYDATKI, W SPRAWIE KTÓRYCH TOCZĄ SIĘ DOCHODZENIA OLAF, KTÓRYCH DOTYCZĄ SPRAWOZDANIA OLAF LUB AUDYTY KOMISJI LUB EUROPEJSKIEGO TRYBUNAŁU OBRACHUNKOWEGO
 10. NIEPRAWIDŁOWOŚCI
 - 10.1. Postępowanie z nieprawidłowościami w ostatnim roku obrachunkowym
 - 10.2. Kwoty, które mają być odzyskane, i nieściągalne należności
 - 10.3. Ryzyko wystąpienia nieprawidłowości prowadzące do przeprowadzenia przez instytucje odpowiedzialne za program dodatkowych weryfikacji wydatków zadeklarowanych już Komisji
 - 10.4. Kwoty odzyskane po zamknięciu
 11. SKŁADANIE DOKUMENTÓW ZAMKNIĘCIA
 - 11.1. Termin złożenia dokumentów zamknięcia
 - 11.2. Zmiana dokumentów zamknięcia po upływie terminu ich złożenia
 - 11.3. Dostępność dokumentów
 12. TREŚĆ DOKUMENTÓW ZAMKNIĘCIA
 - 12.1. Końcowe sprawozdanie z wdrażania
 - 12.1.1. Sprawozdawczość dotycząca dużych projektów
 - 12.1.2. Zatwierdzanie i terminy
 - 12.2. Zestawienie wydatków
 - 12.2.1. Analiza i zatwierdzanie
 - 12.3. Deklaracja zarządcza i roczne podsumowanie
 - 12.4. Opinia audytowa i sprawozdanie z kontroli
 - 12.4.1. Instrumenty finansowe
 - 12.4.2. Wiarygodność danych
 - 12.4.3. Wydatki publiczne wypłacone na rzecz beneficjentów
 13. PŁATNOŚĆ SALDA KOŃCOWEGO
 14. KWESTIE ZGODNOŚCI Z PRAWEM I PRAWIDŁOWOŚCI
- ZAŁĄCZNIK I
- ZAŁĄCZNIK II
- ZAŁĄCZNIK III
- ZAŁĄCZNIK IV

Biorąc pod uwagę znaczenie terminowego i skutecznego zamknięcia programów operacyjnych zatwierdzonych do celów pomocy z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury na okres programowania od dnia 1 stycznia 2014 r. do dnia 31 grudnia 2020 r., w tym programów korzystających ze środków REACT-EU, konieczne jest zapewnienie odpowiednich wytycznych dotyczących zamknięcia tych programów operacyjnych zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 ⁽¹⁾ oraz aktami prawnymi o zasięgu ogólnym przyjętymi na jego podstawie.

W świetle doświadczeń związanych z zamknięciem okresów programowania 2000–2006 i 2007–2013 w wytycznych proponuje się uproszczone procedury mające na celu wykorzystanie najlepszych praktyk określonych podczas zamknięcia tych poprzednich okresów.

W wytycznych uwzględniono bezprecedensowy kryzys związany z COVID-19, który miał miejsce w latach 2020 i 2021, jak również jego wpływ na realizację programów.

Celem wytycznych jest ułatwienie procesu zamknięcia dzięki zapewnieniu ram metodycznych, zgodnie z którymi powinno nastąpić zamknięcie do celów rozliczenia finansowego pozostających do spłaty zobowiązań budżetowych Unii w drodze płatności salda końcowego na rzecz państwa członkowskiego w odniesieniu do programu lub umorzenia bądź odzyskania kwot nienależnie wypłaconych przez Komisję na rzecz państwa członkowskiego.

Wprowadzenie systemu corocznej analizy i zatwierdzania zestawień wydatków przełożyło się na znaczne uproszczenie procedury zamknięcia. Ostateczne zamknięcie programu powinno zatem opierać się wyłącznie na dokumentach dotyczących ostatniego roku obrachunkowego i końcowym sprawozdaniu z wdrażania lub ostatnim rocznym sprawozdaniu z wdrażania.

1. ZASADY OGÓLNE

Programy operacyjne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego („EFRR”), Europejskiego Funduszu Społecznego („EFS”), Funduszu Spójności (zwanych dalej „funduszami”) oraz Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury („EFMRA”) realizowane zgodnie z rozporządzeniem w sprawie wspólnych przepisów ⁽²⁾ („RWP”) w okresie programowania 2014–2020 ⁽³⁾ zamyka się zgodnie z niniejszymi wytycznymi.

Zamknięcie takich programów wiąże się z rozliczeniem finansowym pozostających do spłaty zobowiązań budżetowych Unii w drodze płatności salda końcowego na rzecz państwa członkowskiego ⁽⁴⁾ w odniesieniu do danego programu lub umorzenia bądź odzyskania kwot nienależnie wypłaconych przez Komisję państwu członkowskiemu. Zamknięcie programów pozostaje bez uszczerbku dla uprawnień Komisji do dokonywania korekt finansowych na mocy odpowiednich przepisów rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 320).

⁽²⁾ Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 320.

⁽³⁾ Zgodnie z art. 92b ust. 8 akapit drugi rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, zmienionego rozporządzeniem (UE) 2020/2221 z dnia 23 grudnia 2020 r., programy, do których państwa członkowskie alokują zasoby REACT-EU, obejmują okres do dnia 31 grudnia 2022 r., z zastrzeżeniem ust. 4 tego artykułu.

⁽⁴⁾ Zgodnie z art. 138 ust. 1 Umowy o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (Dz.U. C 384I z 12.11.2019, s. 1), („umowa o wystąpieniu”), w odniesieniu do realizacji programów i działań Unii, na które przeznaczono środki zgodnie z WRF 2014–2020 lub poprzednią perspektywą finansową, mające zastosowanie prawo Unii, w tym przepisy dotyczące korekt finansowych i rozliczania rachunków, nadal ma zastosowanie do Zjednoczonego Królestwa po dniu 31 grudnia 2020 r. aż do zamknięcia tych programów i działań Unii, chyba że Wspólny Komitet przyjmie środki techniczne zgodnie z art. 138 ust. 5 umowy o wystąpieniu. Należy jednak zauważyć, że postanowienia niniejszych wytycznych dotyczące zasobów REACT-EU nie mają zastosowania do Zjednoczonego Królestwa, zgodnie z art. 154 akapit piąty rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, zmienionego rozporządzeniem (UE) 2020/2221 z dnia 23 grudnia 2020 r.

2. MOŻLIWOŚĆ WCZESNEGO ZAMKNIĘCIA

Państwa członkowskie mogą wystąpić z wnioskiem o wcześniejsze zamknięcie, pod warunkiem że przeprowadziły wszystkie działania związane z realizacją programu. W tym celu za ostatni rok obrachunkowy programu należy uznać wcześniejszy rok obrachunkowy niż rok trwający od dnia 1 lipca 2023 r. do dnia 30 czerwca 2024 r. Jeżeli Komisja zaakceptuje taki wniosek, państwo członkowskie musi złożyć dokumenty zamknięcia określone w art. 141 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów („dokumenty zamknięcia”) do dnia 15 lutego roku następującego po danym roku obrachunkowym. Wcześniejsze zamknięcie powinno się odbyć zgodnie ze wszystkimi zasadami ustanowionymi w odniesieniu do zamknięcia.

3. PRZYGOTOWANIE DO ZAMKNIĘCIA

3.1. Zmiana programów

Aby zapewnić właściwą realizację programów i terminowe przygotowanie zamknięcia, państwa członkowskie powinny do dnia 30 września 2023 r. przedłożyć wnioski w sprawie zmian programów ⁽⁵⁾, w tym zmian planów finansowych w celu przesunięcia środków między osiami priorytetowymi tego samego programu w ramach tej samej kategorii regionu i tego samego funduszu. Pozwoli to na przyjęcie decyzji przed upływem ostatecznego terminu kwalifikowalności, tj. przed dniem 31 grudnia 2023 r. Państwa członkowskie powinny zgłaszać Komisji zmienione tabele finansowe dotyczące przesunięć nieistotnych zgodnie z art. 30 ust. 5 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów ⁽⁶⁾ przed ostatecznym terminem kwalifikowalności, tj. przed dniem 31 grudnia 2023 r.

Przesunięcia zasobów REACT-EU, o których mowa w art. 92a RWP ⁽⁷⁾, między EFRR a EFS, zgodnie z art. 92b ust. 5 akapit dziesiąty RWP ⁽⁸⁾, mogą mieć zastosowanie wyłącznie do bieżącego roku lub do przyszłych lat w planie finansowym. Wszelkie wnioski w sprawie zmian planów finansowych wpływających na zasoby dostępne na potrzeby programowania na lata 2021 i 2022, obejmujące przesunięcie między EFRR a EFS, należy składać do dnia 15 listopada danego roku, aby zapewnić czas wystarczający na przyjęcie decyzji przed dniem 31 grudnia. Roczne zobowiązania budżetowe na dany rok nie mogą być zmieniane po dniu 31 grudnia tego roku.

3.2. Składanie wniosków/powiadamianie w odniesieniu do dużych projektów i ich zmian

Ponieważ duże projekty wiążą się ze znacznymi kwotami funduszy, a zatem mają znaczenie dla całościowych wyników programów, państwa członkowskie powinny złożyć wniosek lub przekazać powiadomienie na potrzeby zatwierdzenia dużego projektu lub jego zmiany do dnia 30 września 2023 r. Pozwoli to na przyjęcie decyzji przed upływem ostatecznego terminu kwalifikowalności, tj. przed dniem 31 grudnia 2023 r. ⁽⁹⁾

Składanie wniosków i przekazywanie powiadomień dotyczących dużych projektów musi odbywać się zgodnie z procedurami określonymi w art. 102 i 103 RWP oraz z wymogami informacyjnymi określonymi w art. 101 RWP, rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) 2015/207 ⁽¹⁰⁾ oraz rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 1011/2014 ⁽¹¹⁾.

Wnioski o zmianę dużych projektów muszą być składane zgodnie z tą samą procedurą, która jest stosowana w przypadku pierwotnego powiadomienia lub wniosku przekazanego Komisji (odpowiednio art. 102 ust. 1 lub art. 102 ust. 2 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów). Zmiany dużych projektów obejmują wnioski dotyczące podziału projektów na fazy, zmian dużych projektów, które mają być zakończone w okresie programowania 2014–2020, oraz anulowania dużych projektów.

⁽⁵⁾ Art. 30 ust. 1 RWP.

⁽⁶⁾ Zmienione rozporządzeniem (UE) 2020/460 z dnia 30 marca 2020 r.

⁽⁷⁾ Zmienione rozporządzeniem (UE) 2020/2221 z dnia 23 grudnia 2020 r.

⁽⁸⁾ Zmienione rozporządzeniem (UE) 2020/2221 z dnia 23 grudnia 2020 r.

⁽⁹⁾ Duże projekty nie mają zastosowania w przypadku programów wspieranych z EFMRA.

⁽¹⁰⁾ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2015/207 z dnia 20 stycznia 2015 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 w odniesieniu do wzoru sprawozdania z postępów, formatu dokumentu służącego przekazywaniu informacji na temat dużych projektów, wzorów wspólnego planu działania, sprawozdań z wdrażania w ramach celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia”, deklaracji zarządczej, strategii audytu, opinii audytowej i rocznego sprawozdania z kontroli oraz metodyki przeprowadzania analizy kosztów i korzyści, a także zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1299/2013 w odniesieniu do wzoru sprawozdań z wdrażania w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna” (Dz.U. L 38 z 13.2.2015, s. 1).

⁽¹¹⁾ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 1011/2014 z dnia 22 września 2014 r. ustanawiające szczegółowe przepisy wykonawcze do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 w odniesieniu do wzorów służących do przekazywania Komisji określonych informacji oraz szczegółowe przepisy dotyczące wymiany informacji między beneficjentami a instytucjami zarządzającymi, certyfikującymi, audytowymi i pośredniczącymi (Dz.U. L 286 z 30.9.2014, s. 1).

4. ZARZĄDZANIE FINANSAMI

4.1. Anulowanie zobowiązań

Niewykorzystane zobowiązania związane z ostatnim rokiem okresu programowania zostaną anulowane w trakcie jego zamykania⁽¹²⁾. Część zobowiązań nadal otwarta na dzień 31 grudnia 2023 r. zostanie anulowana, jeżeli którykolwiek z dokumentów zamknięcia nie zostanie przedłożony Komisji do dnia 15 lutego 2025 r. lub 1 marca 2025 r., jeżeli termin ten zostanie przedłużony przez Komisję⁽¹³⁾.

Zgodnie z art. 92b ust. 8 akapit drugi rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów⁽¹⁴⁾ programy, do których państwa członkowskie alokują zasoby REACT-EU, obejmują okres do dnia 31 grudnia 2022 r., z zastrzeżeniem ust. 4 tego artykułu. Niewykorzystane zobowiązania związane z zasobami REACT-EU również zostaną anulowane w trakcie zamykania programów⁽¹⁵⁾.

4.2. Rozliczenie początkowych i rocznych płatności zaliczkowych

Komisja przeprowadzi rozliczenie początkowych płatności zaliczkowych wypłaconych państwom członkowskim nie później niż w momencie zamknięcia programu⁽¹⁶⁾. Dotyczy to również dodatkowych płatności zaliczkowych wypłaconych z zasobów REACT-EU⁽¹⁷⁾.

Kwoty wypłacone w ramach początkowych płatności zaliczkowych mogą zostać rozliczone jedynie w odniesieniu do zadeklarowanych wydatków kwalifikowalnych. Rozliczanie początkowych płatności zaliczkowych może jednak rozpocząć się, gdy tylko program otrzyma w drodze płatności maksymalny wkład z funduszy określony w decyzji Komisji zatwierdzającej program. W takim przypadku wydatki kwalifikowalne uwzględnione w zestawieniach wydatków zostaną wykorzystane przez Komisję, po obliczeniu kwoty obciążającej fundusze i EFMRA, w pierwszej kolejności do rozliczenia rocznych płatności zaliczkowych, a następnie Komisja przystąpi do rozliczenia początkowych płatności zaliczkowych. Rozliczenie będzie prowadzone według programu, funduszu i kategorii regionu po zatwierdzeniu zestawień wydatków.

Kwoty nieodzyskane przez Komisję w 2020 r. w odniesieniu do zestawień wydatków przedłożonych w 2020 r. będą rozliczane lub odzyskiwane w momencie zamknięcia⁽¹⁸⁾. Uwzględnienie takich kwot nastąpi przy obliczaniu salda końcowego programu.

4.3. Obliczanie salda końcowego

Za ostatni rok obrachunkowy, tak jak za każdy inny rok obrachunkowy, Komisja zrefunduje 90 % kwoty ujętej we wniosku państwa członkowskiego, stosując stopy dofinansowania właściwej dla każdego priorytetu do wydatków kwalifikowanych poniesionych w ramach tego priorytetu uwzględnionych we wnioskach o płatność okresową, pod warunkiem że w programie są dostępne zobowiązania i z zastrzeżeniem dostępności środków.

Komisja określi kwotę obciążającą fundusze polityki spójności oraz EFMRA w ostatnim roku obrachunkowym zgodnie z art. 139 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów. W art. 139 ust. 6 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów ustanowiono, że na podstawie zatwierdzonego zestawienia wydatków Komisja oblicza kwotę obciążającą fundusze polityki spójności oraz EFMRA w danym roku obrachunkowym, biorąc pod uwagę zarówno kwoty ujęte w zestawieniu wydatków, jak i całkowitą kwotę płatności dokonanych przez Komisję w tym roku obrachunkowym.

Po obliczeniu kwoty obciążającej fundusze i EFMRA Komisja rozliczy roczne lub początkowe płatności zaliczkowe. Zgodnie z art. 139 ust. 7 akapit drugi rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów⁽¹⁹⁾ kwoty, które podlegają odzyskaniu w odniesieniu do zestawień wydatków przedłożonych w 2020 r., lecz które nie zostały odzyskane przez Komisję, będą rozliczane lub odzyskiwane w momencie zamknięcia.

⁽¹²⁾ Art. 86 ust. 2 RWP.

⁽¹³⁾ Art. 86 ust. 4 i art. 136 ust. 2 RWP.

⁽¹⁴⁾ Zmienione rozporządzeniem (UE) 2020/2221 z dnia 23 grudnia 2020 r.

⁽¹⁵⁾ Art. 92b ust. 5 akapit piąty RWP, zmienionego rozporządzeniem (UE) 2020/2221 z dnia 23 grudnia 2020 r.

⁽¹⁶⁾ Art. 82 RWP.

⁽¹⁷⁾ Art. 92b ust. 7 akapit trzeci rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, zmienionego rozporządzeniem (UE) 2020/2221 z dnia 23 grudnia 2020 r.

⁽¹⁸⁾ Art. 139 ust. 7 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, zmienionego rozporządzeniem (UE) 2020/460 z dnia 30 marca 2020 r.

⁽¹⁹⁾ Zmienione rozporządzeniem (UE) 2020/460 z dnia 30 marca 2020 r.

Zgodnie z art. 130 ust. 3 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów⁽²⁰⁾ wkład z funduszy lub z EFMRA realizowany poprzez płatności salda końcowego nie może przekraczać:

- na poziomie priorytetu w podziale na fundusz oraz na kategorię regionu,
 - o więcej niż 10 % wkładu z funduszy lub z EFMRA dla każdego priorytetu w podziale na fundusz oraz na kategorię regionu, jak określono w decyzji Komisji o przyjęciu programu;
- na poziomie programu,
 - zadeklarowanych kwalifikowalnych wydatków publicznych; lub
 - wkładu z każdego funduszu i każdej kategorii regionów na rzecz każdego programu, jak określono w decyzji Komisji o przyjęciu programu; w zależności od tego, która wartość jest niższa.

Zasoby REACT-EU stanowią zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel, które, zgodnie z art. 21 ust. 1 rozporządzenia finansowego⁽²¹⁾, wykorzystuje się na finansowanie szczególnych pozycji wydatków. Zasoby REACT-EU ujęte są w specjalnych liniach budżetowych, odrębnych od linii budżetowych EFRR i EFS niezwiązanych z REACT-EU. Nie jest zatem możliwe zastosowanie między nimi 10 % elastyczności, gdyż oznaczałoby to zmianę zobowiązania budżetowego po zakończeniu roku, w którym go dokonano. W związku z tym w przypadku REACT-EU 10 % elastyczność będzie miała zastosowanie wyłącznie między priorytetami REACT-EU tego samego funduszu w ramach tego samego programu, np. między dwoma priorytetami EFRR w ramach REACT-EU.

Kwota należna do zapłaty/odzyskania obliczona zgodnie z wyjaśnionymi powyżej zasadami będzie stanowić saldo końcowe programu.

Przykład obliczenia salda końcowego programu przedstawiono w załączniku IV do niniejszych wytycznych.

4.4. Księgowanie nadprogramowych wydatków

Księgowanie nadprogramowych wydatków jest praktyką, którą stosują państwa członkowskie, deklarując Komisji wydatki kwalifikowalne przekraczające maksymalny wkład z funduszu określony w decyzji Komisji o przyjęciu programu.

Ponieważ wnioski o płatność mają charakter kumulacyjny wyłącznie w obrębie danego roku obrachunkowego, jeżeli w ramach priorytetu osiągnięto maksymalny wkład z funduszy określony w decyzji Komisji o przyjęciu programu przed ostatnim rokiem obrachunkowym, wydatki zadeklarowane Komisji, które przekraczają maksymalny wkład z funduszy w ramach danego priorytetu, nie będą przeniesione na następny rok obrachunkowy.

Instytucje certyfikujące mogą zatem zdecydować, że kwoty ujęte w systemie księgowym w roku obrachunkowym zostaną zadeklarowane Komisji w kolejnym roku obrachunkowym lub w ostatnim roku obrachunkowym do celów zamknięcia.

Uwzględniając powyższe uwagi, jeżeli państwa członkowskie chcą, aby ich zaksięgowane nadprogramowe wydatki były dostępne w ostatnim roku obrachunkowym, mogą nie deklarować ich Komisji w dowolnym roku obrachunkowym przed ostatnim rokiem obrachunkowym i wykorzystać je, uwzględniając potrzeby programu. Państwa członkowskie mogą rozważyć zadeklarowanie zaksięgowanych nadprogramowych wydatków wyłącznie w ostatnim roku obrachunkowym, z wyjątkiem sytuacji gdy:

- muszą zadeklarować je we wcześniejszym roku obrachunkowym, aby zastąpić wykryte nieprawidłowe kwoty (w granicach wkładu z funduszy lub z EFMRA dla priorytetu); lub
- zmieniają plan finansowy programu, aby zwiększyć wkład z funduszy lub EFMRA w odniesieniu do priorytetu, w ramach którego zaksięgowano nadprogramowe wydatki, zgodnie z zasadami mającymi zastosowanie do zmian w programie.

⁽²⁰⁾ Zmienione rozporządzeniem (UE) 2020/558 z dnia 23 kwietnia 2020 r.

⁽²¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 (Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1).

Jeżeli zaksięgowane nadprogramowe wydatki nie są potrzebne przed ostatnim rokiem obrachunkowym, państwa członkowskie zadeklarowałyby takie wydatki Komisji, w tym wydatki poniesione i opłacone przez beneficjentów podczas poprzedniego roku obrachunkowego, dopiero w ostatnim roku obrachunkowym (lub na wcześniejszym etapie, jeżeli państwo członkowskie decyduje się na wczesne zamknięcie). Zaksięgowane nadprogramowe wydatki zadeklarowane Komisji w ostatnim roku obrachunkowym będą uwzględnione w momencie zamknięcia i po nim, aby zastąpić nieprawidłowe kwoty (zadeklarowane w którymkolwiek roku obrachunkowym, w tym w ostatnim roku obrachunkowym) i w ramach 10 % elastyczności zgodnie z art. 130 ust. 3 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów ⁽²²⁾. Nie naruszając przepisów art. 145 ust. 7 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, państwa członkowskie mogą zastąpić nieprawidłowe kwoty wykryte po złożeniu zestawienia wydatków za ostatni rok obrachunkowy/po zamknięciu, wykorzystując zaksięgowane nadprogramowe wydatki.

5. WSKAŹNIKI I RAMY WYKONANIA W MOMENCIE ZAMKNIĘCIA

W momencie zamknięcia EFMRA dane na temat wskaźników należy przekazać w ostatnim rocznym sprawozdaniu z wdrażania programu, korzystając z szablonów tabel 1, 2 i 3 przedstawionych w załączniku do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 1362/2014 ⁽²³⁾.

W momencie zamknięcia EFRR, EFS i Funduszu Spójności dane na temat wskaźników produktu i rezultatu należy przekazać w końcowym sprawozdaniu z wdrażania programu, korzystając z szablonów tabel 1, 2, 3 i 4 przedstawionych w załączniku V do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2015/207. W kolumnie „Uwagi” państwa członkowskie powinny wyjaśnić (w razie potrzeby) wartości osiągnięte w 2023 r., szczególnie w przypadkach, gdy znacznie się różnią od ustalonych celów (tj. występuje odchylenie powyżej 20 %). Dane na temat wskaźników wybranych na potrzeby ram wykonania należy zgłosić w tabeli 5 załącznika V do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2015/207.

Wymaga się od państw członkowskich, aby włączyły do końcowego sprawozdania z wdrażania następujące informacje i wskaźniki:

- łącznie (w ujęciu rocznym w przypadku EFS): wartości wskaźników produktu i rezultatu do 2023 r. łącznie. W przypadku EFRR i Funduszu Spójności wartości wskaźników produktu, a w przypadku EFS – wskaźników produktu i rezultatu – będą odnosiły się do operacji współfinansowanych w ramach programu;
- wszelkie kwestie mające wpływ na wykonanie programu, w tym osiągnięcie celów;
- (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności) wartości wskaźników rezultatu programów za 2023 r. zaczerpnięte ze statystyk albo pochodzące ze źródeł informacji specyficznych dla danego priorytetu (takich jak badania) w określonych momentach. Wartości takie muszą obejmować wkład z programu i wpływ innych czynników. Odnoszą się one do wszystkich potencjalnych beneficjentów (ta sama jednostka analizy jak w przypadku definicji wartości bazowej).

Zaleca się państwom członkowskim, aby nie korygowały celów końcowych po 2022 r., z wyjątkiem przypadków, w których zmiana wynika ze zmian w alokacji dla danego priorytetu lub podziału niektórych operacji na fazy. Komisja oceni osiągnięcie celów, uwzględniając informacje dostarczone w końcowym sprawozdaniu z wdrażania programu, w tym elementy i czynniki, które mogły w znaczący sposób wpłynąć na osiągnięcie ustanowionych celów.

5.1. Przedstawianie wartości osiągnięcia wskaźników produktu

Wartości osiągnięcia wskaźników produktu przedstawione w końcowym sprawozdaniu z wdrażania lub w ostatnim rocznym sprawozdaniu z wdrażania programu w odniesieniu do EFMRA powinny odnosić się do produktów, które dostarczono dzięki operacjom wspieranym w ramach programu. Chociaż wartości osiągnięcia wskaźnika powinny odpowiadać sytuacji z dnia 31 grudnia 2023 r., w praktyce w dokumentach tych można przedstawić produkty ze współfinansowanych operacji do dnia przedłożenia końcowego sprawozdania z wdrażania lub ostatniego rocznego sprawozdania z wdrażania programu w odniesieniu do EFMRA. Instytucje audytowe programu powinny podjąć decyzję co do wiarygodności danych dotyczących wykonania w rocznym sprawozdaniu z kontroli w ostatnim roku obrachunkowym.

W odniesieniu do operacji podzielonych na fazy (zob. sekcja 6 niniejszych wytycznych) w końcowym sprawozdaniu z wdrażania programu można przedstawić wyłącznie produkty, które rzeczywiście dostarczono w fazie ujętej w okresie programowania 2014–2020. Inne produkty (wraz z powiązаныmi wydatkami) należy przedstawić w ramach okresu programowania 2021–2027.

⁽²²⁾ Zmienione rozporządzeniem (UE) 2020/558 z dnia 23 kwietnia 2020 r.

⁽²³⁾ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 1362/2014 z dnia 18 grudnia 2014 r. ustanawiające zasady dotyczące uproszczonej procedury zatwierdzania niektórych zmian programów operacyjnych finansowanych w ramach Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz przepisy dotyczące formatu i prezentacji rocznych sprawozdań z realizacji tych programów (Dz.U. L 365 z 19.12.2014, s. 124).

W odniesieniu do operacji niesfunkcjonujących (zob. sekcja 7 niniejszych wytycznych) w końcowym sprawozdaniu z wdrażania programu należy przedstawić wyłącznie produkty, które rzeczywiście dostarczono, na podstawie wydatków zadeklarowanych w ramach programu. W niektórych przypadkach będzie to oznaczało, że nie zostaną przedstawione żadne produkty. Produkty dostarczone w ramach operacji niesfunkcjonujących będą oceniane po dniu 15 lutego 2026 r., który jest dla państw członkowskich terminem na fizyczne zakończenie lub pełne wdrożenie takich operacji i sprawienie, że przyczynią się one do osiągnięcia celów odpowiednich priorytetów.

5.2. Wpływ ram wykonania na zamknięcie programów

Komisja oceni osiągnięcie docelowych wartości wskaźników w ramach wykonania na podstawie wartości przedstawionych w końcowym sprawozdaniu z wdrażania lub w ostatnim rocznym sprawozdaniu z wdrażania programu w odniesieniu do EFMRA.

Państwa członkowskie mogą zaproponować korektę celów końcowych poprzez zmianę w programie w należycie uzasadnionych przypadkach, np. w razie istotnej zmiany uwarunkowań gospodarczych, środowiskowych i na rynku pracy oraz gdy zmiana wynika ze zmian w alokacji dla danego priorytetu ⁽²⁴⁾ Państwa członkowskie mogą zaproponować korektę celów końcowych poprzez zmianę w programie w przypadku podziału niektórych operacji na fazy zgodnie z sekcją 6 niniejszych wytycznych.

W przypadku, gdy osiągnięcie celów końcowych za pomocą wyłącznie wskaźników finansowych, wskaźników produktu i kluczowych etapów wdrażania zakończyło się poważnym niepowodzeniem, może to prowadzić do zastosowania korekt finansowych, jeżeli spełnione są warunki określone w art. 22 ust. 7 RWP ⁽²⁵⁾. Poważne niepowodzenie ocenia się zgodnie z kryteriami określonymi w art. 6 ust. 3 i 4 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 215/2014 ⁽²⁶⁾.

Jeżeli instytucja odpowiedzialna za program zdecyduje o włączeniu do programu operacji niesfunkcjonujących, brak produktów może mieć niekorzystny wpływ na osiągnięcie celów końcowych wybranych do ram wykonania. Jeżeli z powodu operacji niesfunkcjonujących ujętych w programie osiągnięcie celów końcowych wybranych do ram wykonania zakończy się poważnym niepowodzeniem, przeprowadzenie przez państwo członkowskie fizycznego zakończenia lub pełnego wdrożenia takich operacji i zapewnienie, aby przyczyniły się one do osiągnięcia celów odpowiednich priorytetów do dnia 15 lutego 2026 r., będzie traktowane jako działanie naprawcze służące osiągnięciu celów końcowych, o których mowa w art. 22 ust. 7 RWP. Odbywa się to pod warunkiem, że przedmiotowe operacje dostarczą niezbędne produkty w dodatkowym roku przyznanym na podstawie sekcji 7 niniejszych wytycznych. W przypadku niedostarczenia produktów do dnia 15 lutego 2026 r. można zastosować korektę finansową.

Jeżeli skutkiem podziału niektórych operacji na fazy jest poważne niepowodzenie w osiągnięciu celów końcowych wybranych do ram wykonania, Komisja może zdecydować o zastosowaniu korekty finansowej na podstawie art. 22 ust. 7 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Zgodnie z art. 2 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 480/2014 ⁽²⁷⁾ określanie korekt finansowych będzie się odbywało na podstawie stawki ryczałtowej z uwzględnieniem współczynnika wykonania/absorpcji, tj. średniego poziomu wykonania dla wszystkich wskaźników produktu i kluczowych etapów wdrażania wybranych do ram wykonania w ramach danego priorytetu podzielonego przez poziom wykonania wskaźnika finansowego wybranego do tych ram wykonania w ramach danego priorytetu. Zgodnie z art. 3 ust. 2 tego samego rozporządzenia delegowanego należy zastosować stawkę ryczałtową korekty do wkładu z funduszu określonego na podstawie deklarowanych przez państwo członkowskie wydatków w ramach danego priorytetu. Na podstawie art. 3 ust. 4 tego rozporządzenia delegowanego stawka korekty finansowej wynikającej z zastosowania stawki ryczałtowej nie może być nieproporcjonalna.

⁽²⁴⁾ Pkt 5 załącznika II do RWP.

⁽²⁵⁾ Art. 22 ust. 7 i art. 144 ust. 4 RWP.

⁽²⁶⁾ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 215/2014 z dnia 7 marca 2014 r. ustanawiające zasady wykonania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego w zakresie metod wsparcia w odniesieniu do zmian klimatu, określania celów pośrednich i końcowych na potrzeby ram wykonania oraz klasyfikacji kategorii interwencji w odniesieniu do europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (Dz.U. L 69 z 8.3.2014, s. 65).

⁽²⁷⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 480/2014 z dnia 3 marca 2014 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (Dz.U. L 138 z 13.5.2014, s. 5).

Zgodnie z art. 92b ust. 13 lit. c) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów⁽²⁸⁾ wymogi dotyczące rezerwy wykonania i stosowania ram wykonania nie mają zastosowania do zasobów REACT-EU.

6. REALIZACJA NIEKTÓRYCH OPERACJI W FAZACH ROZDZIELONYCH MIĘDZY DWA OKRESY PROGRAMOWANIA

Niniejsza sekcja opiera się na przepisach art. 118 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060⁽²⁹⁾, w którym przewidziano warunki dotyczące operacji realizowanych w fazach.

W momencie złożenia dokumentów zamknięcia operacje powinny być fizycznie zakończone lub w pełni wdrożone i przyczynić się do osiągnięcia celów odpowiednich priorytetów. Ponieważ czasami trudno jest jednak dostosować realizację operacji do okresu programowania, w celu zapewnienia zakończenia operacji i przyczynienia się do osiągnięcia celów politycznych, możliwy jest podział operacji na fazy objęte okresem programowania 2021–2027 (z wyjątkiem instrumentów finansowych), pod warunkiem spełnienia wszystkich następujących warunków:

- operacja nie była współfinansowana z funduszy lub z EFMRA w ramach okresu programowania 2007–2013;
- łączny koszt obu faz operacji przekracza 5 mln EUR;
- operacja ma dwie określone fazy z finansowego punktu widzenia;
- istnieje szczegółowa i pełna ścieżka audytu dotycząca wydatków gwarantująca niedeklarowanie Komisji dwukrotnie tych samych wydatków;
- druga faza operacji kwalifikuje się do współfinansowania z EFRR, EFS+, Funduszu Spójności lub EFMRA⁽³⁰⁾ w ramach okresu programowania 2021–2027 i jest zgodna ze wszystkimi mającymi zastosowanie przepisami dotyczącymi okresu programowania 2021–2027;
- państwo członkowskie zobowiązuje się w końcowym sprawozdaniu z wdrażania przedłożonym zgodnie z art. 141 RWP lub w kontekście EFMRA w ostatnim rocznym sprawozdaniu z wdrażania zakończyć drugą i ostatnią fazę podczas okresu programowania 2021–2027.

Państwa członkowskie powinny przedłożyć wraz z końcowym sprawozdaniem z wdrażania (lub, w przypadku EFMRA, ostatnim rocznym sprawozdaniem z wdrażania) wykaz wszystkich operacji podzielonych na fazy, korzystając z szablonu przedstawionego w załączniku I do niniejszych wytycznych.

Państwa członkowskie zobowiązują się przy tym do dopilnowania, aby operacje wymienione w wykazie w załączniku I do niniejszych wytycznych funkcjonowały, tj. były fizycznie zakończone lub w pełni wdrożone i przyczyniały się do osiągnięcia celów odpowiednich priorytetów w terminie wyznaczonym na przedłożenie pakietu dokumentów dotyczących poświadczenia wiarygodności dotyczącego ostatniego roku obrachunkowego okresu programowania 2021–2027. Podzieloną w ten sposób na fazy operację postrzega się jako całość i uznaje się ją jako zakończoną dopiero wtedy, gdy obie fazy są fizycznie zakończone lub w pełni wdrożone i przyczyniły się do osiągnięcia celów odpowiednich priorytetów. Niezakończenie operacji podzielonej na fazy zgodnie z planem może prowadzić do zastosowania korekt finansowych względem obu faz operacji.

Aby formalnie ubiegać się o podział dużego projektu na fazy, państwa członkowskie powinny przedłożyć lub zgłosić duży projekt, w którym przewiduje się podział na fazy realizowane w dwóch okresach programowania, albo wniosek w sprawie zmiany dużego projektu zatwierdzonego już w latach 2014–2020 (zob. sekcja 3.2 niniejszych wytycznych).

Zgodnie z sekcją 11.2 niniejszych wytycznych wykazu operacji realizowanych w fazach przedłożonego wraz z końcowym sprawozdaniem z wdrażania (lub, w przypadku EFMRA, ostatnim rocznym sprawozdaniem z wdrażania) na podstawie szablonu z załącznika I do niniejszych wytycznych nie można zmieniać po terminie przewidzianym na złożenie dokumentów zamknięcia, z wyjątkiem przypadku, gdy Komisja zażąda wprowadzenia zmiany, lub w przypadkach, gdy zmiany dotyczą błędów pisarskich.

⁽²⁸⁾ Zmienione rozporządzeniem (UE) 2020/2221 z dnia 23 grudnia 2020 r.

⁽²⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 159).

⁽³⁰⁾ W ramach okresu programowania 2021–2027 zmieniono tytuł Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (EFMR) na Europejski Fundusz Morski, Rybacki i Akwakultury (EFMRA).

7. OPERACJE NIEFUNKCJONUJĄCE

Jak wskazano powyżej, w momencie złożenia dokumentów zamknięcia państwa członkowskie muszą dopilnować, aby wszystkie operacje (w tym operacje z okresu programowania 2007–2013 realizowane w fazach) w programie były funkcjonujące, tj. aby były fizycznie zakończone lub w pełni wdrożone i przyczyniały się do osiągnięcia celów odpowiednich priorytetów ⁽³¹⁾.

Zachęca się państwa członkowskie do wykluczenia z zestawienia wydatków za ostatni rok obrachunkowy poniesionych i opłaconych wydatków dotyczących operacji, które nie zostały fizycznie zakończone lub w pełni wdrożone lub nie przyczyniły się do osiągnięcia celów odpowiednich priorytetów („operacji niefunkcjonujących”). Państwa członkowskie mogą jednak zdecydować o włączeniu takich wydatków do zestawienia wydatków za ostatni rok obrachunkowy, pod warunkiem że:

- łączny koszt każdej operacji niefunkcjonującej przewyższa 2 mln EUR; oraz
- łączne poświadczone wydatki zadeklarowane Komisji za operacje niefunkcjonujące nie przekraczają 10 % łącznych kwalifikowalnych wydatków (unijnych i krajowych) przeznaczonych w wyniku decyzji na program.

Włączając wydatki za operacje niefunkcjonujące do zestawienia wydatków za ostatni rok obrachunkowy, państwo członkowskie zobowiązuje się do fizycznego zakończenia lub pełnego wdrożenia wszystkich takich operacji niefunkcjonujących i do dopilnowania, aby przyczyniły się one do osiągnięcia celów odpowiednich priorytetów najpóźniej do dnia 15 lutego 2026 r., oraz do zwrócenia przedmiotowych kwot do budżetu UE, jeżeli operacje te będą do tego dnia niefunkcjonujące.

Państwa członkowskie powinny przedłożyć wraz z końcowym sprawozdaniem z wdrażania (lub, w przypadku EFMRA, ostatnim rocznym sprawozdaniem z wdrażania) wykaz operacji niefunkcjonujących ujętych w programie, korzystając z szablonu przedstawionego w załączniku II do niniejszych wytycznych. Państwa członkowskie powinny monitorować operacje niefunkcjonujące i do dnia 15 lutego 2026 r. powinny dostarczyć Komisji niezbędne informacje dotyczące fizycznego zakończenia lub pełnego wdrożenia takich operacji niefunkcjonujących i przyczynienia się przez nie do osiągnięcia celów odpowiednich priorytetów.

Jeżeli do dnia 15 lutego 2026 r. operacje będą niefunkcjonujące, państwa członkowskie, uwzględniając stan zakończenia i wdrożenia, a także osiągnięcie ogólnych celów operacji, powinny przekazać Komisji kwoty wymagające korekty wraz z uzasadnieniem sposobu obliczenia tych kwot. Po otrzymaniu takich informacji Komisja przejdzie do odzyskiwania przedmiotowych kwot. Wszelkie nieprawidłowe kwoty mogą zostać zastąpione zaksięgowanymi nadprogramowymi wydatkami (w miarę dostępności).

Jeżeli Komisja nie zgadza się z obliczeniami kwot przeznaczonych do korekty, może zdecydować o wszczęciu procedury korekty finansowej.

Ponadto jeżeli operacje nie są fizycznie zakończone lub w pełni wdrożone lub nie przyczyniają się do osiągnięcia celów odpowiednich priorytetów w powyższym terminie, może to prowadzić do zastosowania korekty finansowej dotyczącej poważnego niepowodzenia w osiągnięciu celów końcowych wybranych do ram wykonania ⁽³²⁾.

8. OPERACJE, W SPRAWIE KTÓRYCH TRWA POSTĘPOWANIE KRAJOWE, LUB OPERACJE ZAWIESZONE W WYNIKU POSTĘPOWANIA SĄDOWEGO LUB ODWOŁANIA ADMINISTRACYJNEGO O SKUTKU ZAWIESZAJĄCYM

Przed złożeniem dokumentów zamknięcia państwa członkowskie powinny zdecydować, czy chcą wykluczyć z zestawienia wydatków za ostatni rok obrachunkowy wszystkie wydatki za jakiegokolwiek operacje, w sprawie których trwa postępowanie krajowe, lub operacje zawieszono w wyniku postępowania sądowego lub odwołania administracyjnego o skutku zawieszającym, lub część takich wydatków.

Przykłady trwających postępowań krajowych obejmują postępowania prowadzone przez inne organy krajowe niż instytucje odpowiedzialne za program (takie jak postępowania policji, postępowania wstępne lub przygotowawcze), których wynik może wpłynąć na zgodność z prawem i prawidłowość wydatków.

Zawieszenie operacji w wyniku postępowania sądowego lub odwołania administracyjnego nie powoduje przedłużenia końcowej daty ponoszenia wydatków kwalifikowalnych określonej w art. 65 RWP.

⁽³¹⁾ Operacja, która spełniała wymóg określony w art. 71 RWP, ale nie jest już funkcjonująca w momencie zamknięcia programu, nie powinna zostać uznana za operację niefunkcjonującą.

⁽³²⁾ Art. 22 ust. 7 RWP.

Nie można zadeklarować żadnych wydatków w odniesieniu do operacji zawieszonych w wyniku postępowania sądowego lub odwołania administracyjnego o skutku zawieszającym po przedłożeniu ostatecznego wniosku o płatność okresową za ostatni rok obrachunkowy.

Jeżeli państwo członkowskie nie wykluczy z zestawienia wydatków za ostatni rok obrachunkowy operacji, w sprawie których trwa postępowanie krajowe, lub operacji zawieszonych w wyniku postępowania sądowego lub odwołania administracyjnego o skutku zawieszającym, powinno ono przedłożyć wraz z końcowym sprawozdaniem z wdrażania wykaz takich operacji, wykorzystując szablon przedstawiony w załączniku III do niniejszych wytycznych.

Państwa członkowskie muszą poinformować ⁽³³⁾ Komisję o wyniku postępowań krajowych, postępowań sądowych i odwołań administracyjnych. Po ustaleniu nieprawidłowości Komisja przejdzie do odzyskiwania przedmiotowych kwot. Wszelkie nieprawidłowe kwoty mogą zostać zastąpione zaksięgowanymi nadprogramowymi wydatkami (w miarę dostępności).

9. WYDATKI, W SPRAWIE KTÓRYCH TOCZĄ SIĘ DOCHODZENIA OLAF, KTÓRYCH DOTYCZĄ SPRAWOZDANIA OLAF LUB AUDYTY KOMISJI LUB EUROPEJSKIEGO TRYBUNAŁU OBRACHUNKOWEGO

Przed złożeniem dokumentów zamknięcia zachęca się państwa członkowskie do wyłączenia z zestawienia wydatków za ostatni rok obrachunkowy wydatków, których dotyczą potencjalne nieprawidłowości zidentyfikowane w toczących się dochodzeniach OLAF (jeżeli państwa członkowskie wiedzą na tym etapie o takich dochodzeniach i takich wydatkach), w sprawozdaniach OLAF lub audytach Komisji lub Europejskiego Trybunału Obrachunkowego. Jeżeli państwo członkowskie kwestionuje takie wnioski lub kwoty wydatków, o których mowa, i włącza przedmiotowe wydatki do zestawienia wydatków, Komisja będzie kontynuować postępowanie kontradyktoryjne, które może prowadzić do zastosowania korekty finansowej. Bez uszczerbku dla art. 145 ust. 7 RWP wszelkie nieprawidłowe kwoty mogą zostać zastąpione zaksięgowanymi nadprogramowymi wydatkami (w miarę dostępności).

10. NIEPRAWIDŁOŚCI

Zestawienie wydatków za którykolwiek rok obrachunkowy, w tym za ostatni rok obrachunkowy, musi zawierać na poziomie każdego priorytetu i, w stosownych przypadkach, na poziomie funduszu i kategorii regionu:

- kwoty wycofane i odzyskane w roku obrachunkowym;
- kwoty, które zostaną odzyskane na koniec roku obrachunkowego;
- środki odzyskane na podstawie art. 71 RWP; oraz
- nieściągalne należności ⁽³⁴⁾.

Format zgłaszania kwot wycofanych i odzyskanych, kwot, które mają być odzyskane, środków odzyskanych na podstawie art. 71 RWP i nieściągalnych należności określono we wzorze zestawienia wydatków przedstawionym w załączniku VII do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 1011/2014 (odpowiednio dodatki 2, 3, 4 i 5).

10.1. Postępowanie z nieprawidłowościami w ostatnim roku obrachunkowym

Biorąc pod uwagę, że ostateczny wniosek o płatność należy złożyć do dnia 31 lipca 2024 r., nie jest możliwe przedłożenie Komisji żadnego kolejnego wniosku o płatność, a wszelkich koniecznych odliczeń (niezależnie od faktu, że mogą one odnosić się do wydatków zadeklarowanych we wcześniejszych latach obrachunkowych) należy dokonać na zestawieniu wydatków z ostatniego roku obrachunkowego i przedstawić zgodnie ze wzorem zestawienia wydatków, szczególnie z dodatkami 1, 2 i 8 do wspomnianego rozporządzenia.

Nie dotyczy to kwot, które mają być odzyskane, nieściągalnych należności ani kwot, o których mowa w sekcjach 8 i 9 niniejszych wytycznych, co do których państwo członkowskie zdecydowało, że pozostawi wydatki, których one dotyczą, w zestawieniu wydatków.

Gdy państwo członkowskie zdecyduje na podstawie art. 137 ust. 2 RWP o wykluczeniu z zestawienia wydatków za ostatni rok obrachunkowy z uwagi na trwającą ocenę ich zgodności z prawem i prawidłowości, jeżeli wydatki takie zostaną następnie uznane za zgodne z prawem i prawidłowe, nie można ich ponownie zadeklarować, gdyż nie będzie żadnych kolejnych wniosków o płatność okresową, w których można by było je zawrzeć.

⁽³³⁾ Bez uszczerbku dla obowiązków dotyczących zgłaszania nieprawidłowości zgodnie z rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) 2015/1970 z dnia 8 lipca 2015 r. uzupełniającym rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 przepisami szczegółowymi dotyczącymi zgłaszania nieprawidłowości w odniesieniu do Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (Dz.U. L 293 z 10.11.2015, s. 1).

⁽³⁴⁾ Art. 137 ust. 1 lit. b) RWP.

10.2. Kwoty, które mają być odzyskane, i nieściągalne należności

W zestawieniach wydatków za ostatni rok obrachunkowy państwa członkowskie mogą przedstawić kwoty, które mają być odzyskane, i nieściągalne należności wiążące się z wydatkami zadeklarowanymi nie tylko we wcześniejszych latach obrachunkowych, lecz również w ostatnim roku obrachunkowym⁽³⁵⁾. Państwa członkowskie mogą również przedstawić w zestawieniach wydatków za ostatni rok obrachunkowy kwoty, które stały się kwotami do odzyskania lub nieściągalnymi należnościami po zakończeniu ostatniego roku obrachunkowego, lecz przed złożeniem dokumentów zamknięcia.

Komisja wykluczy kwoty przedstawione jako kwoty, które mają być odzyskane, i nieściągalne należności z obliczania salda końcowego⁽³⁶⁾.

Komisja zdecyduje, czy zwrócić przedstawione kwoty z budżetu Unii, opierając się na wyniku procedury odzyskania lub na ocenie Komisji w związku z nieściągalnymi należnościami, zgodnie z procedurą ustaloną w rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) 2016/568⁽³⁷⁾. Kwoty przedstawione w dodatkach 3 i 5 zestawienia wydatków odnoszące się do wydatków zadeklarowanych w ostatnim roku obrachunkowym należy również włączyć do dodatku 1 zestawienia wydatków, aby umożliwić ich możliwy przyszły zwrot z budżetu Unii, oczekując na wyniki takich procedur lub ocen.

Państwo członkowskie powinno jak najwcześniej poinformować Komisję o wyniku toczącej się procedury odzyskania.

Jeżeli państwo członkowskie stwierdzi, że należy obciążyć budżet Unii nieściągalnymi należnościami, powinno przedłożyć Komisji wniosek w celu potwierdzenia takiej konkluzji, korzystając z formularza przedstawionego w załączniku do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2016/568. Komisja ustali, czy należy obciążyć budżet Unii nieściągalnymi należnościami zgodnie z przepisami ustalonymi w art. 3 tego samego rozporządzenia. Dotyczy to nieściągalnych należności ujętych w dodatku 5 („należności nieściągalne”) do zestawienia wydatków programu przedstawionym w załączniku VII do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 1011/2014, a także kwot ujętych w dodatku 3 („kwoty, które zostaną odzyskane”) do tego samego załącznika jako kwoty do odzyskania, które mogą się stać nieściągalnymi należnościami po przedłożeniu zestawienia wydatków za ostatni rok obrachunkowy.

10.3. Ryzyko wystąpienia nieprawidłowości prowadzące do przeprowadzenia przez instytucje odpowiedzialne za program dodatkowych weryfikacji wydatków zadeklarowanych już Komisji

Jeżeli wykryto ryzyko wystąpienia nieprawidłowości, które prowadzi do przeprowadzenia przez instytucje odpowiedzialne za program dodatkowych weryfikacji wydatków zadeklarowanych już Komisji, organy krajowe muszą dotrzymać następujących terminów:

- w odniesieniu do wydatków odliczanych od zestawienia wydatków za rok obrachunkowy poprzedzający ostatni rok obrachunkowy na podstawie art. 137 ust. 2 RWP dodatkowe weryfikacje należy zakończyć w terminie umożliwiającym zadeklarowanie wydatków najpóźniej w ostatecznym wniosku o płatność okresową za ostatni rok obrachunkowy, który należy złożyć do dnia 31 lipca 2024 r.;
- w przypadku ryzyka wystąpienia nieprawidłowości prowadzących do przeprowadzenia dodatkowych weryfikacji wydatków zadeklarowanych w ostatnim roku obrachunkowym decyzję dotyczącą zgodności z prawem i prawidłowości tych wydatków, a zatem decyzję co do tego, czy zachować je w zestawieniu wydatków za ostatni rok obrachunkowy, czy je z niego odliczyć, należy podjąć w momencie złożenia zestawienia wydatków, który mija z dniem 15 lutego 2025 r. lub 1 marca 2025 r., jeżeli Komisja przyzna przedłużenie terminu.

⁽³⁵⁾ Aby umożliwić państwom członkowskim skorzystanie z możliwości przewidzianej w RWP polegającej na zadeklarowaniu kwot, które mają być odzyskane, jako nieściągalnych w momencie zamknięcia lub po zamknięciu, w odniesieniu do kwot, które mają być odzyskane, związanych z ostatnim rokiem obrachunkowym okresu programowania.

⁽³⁶⁾ Skutkiem tego będą niższe kwoty do wypłacenia lub rozliczenia w przypadkach dodatniego salda końcowego lub wyższa kwota do odzyskania w przypadkach, w których saldo końcowe stanowi odzyskanie środków.

⁽³⁷⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2016/568 z dnia 29 stycznia 2016 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 w odniesieniu do warunków i procedur stosowanych w celu ustalenia, czy kwoty, których nie można odzyskać, mają być zwracane przez państwa członkowskie, w przypadku Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (Dz.U. L 97 z 13.4.2016, s. 1).

10.4. Kwoty odzyskane po zamknięciu

Jeżeli państwo członkowskie stwierdziło po zamknięciu programu nieprawidłowości związane z wydatkami włączonymi do zestawienia wydatków, należy zwrócić do budżetu Unii kwoty odzyskane po zamknięciu. Wszelkie nieprawidłowe kwoty mogą zostać zastąpione zaksięgowanymi nadprogramowymi wydatkami (w miarę dostępności).

11. SKŁADANIE DOKUMENTÓW ZAMKNIĘCIA

11.1. Termin złożenia dokumentów zamknięcia

Dokumenty zamknięcia należy złożyć do dnia 15 lutego 2025 r. ⁽³⁸⁾ (z wyjątkiem ostatniego rocznego sprawozdania z wdrażania EFMRA, które należy złożyć do dnia 31 maja 2024 r. ⁽³⁹⁾). Zgodnie z art. 63 ust. 7 rozporządzenia finansowego Komisja może na wniosek zainteresowanego państwa członkowskiego wydłużyć termin do dnia 1 marca 2025 r.

Komisja automatycznie anuluje część zobowiązań, które pozostają otwarte na dzień 31 grudnia 2023 r., jeżeli któryś z dokumentów zamknięcia nie zostanie przekazany Komisji do dnia 15 lutego 2025 r. (lub 1 marca 2025 r., jeżeli Komisja przyzna przedłużenie terminu) ⁽⁴⁰⁾. W takim przypadku zamknięcie programu odbędzie się na podstawie dostępnych informacji.

Niezłożenie żadnych dokumentów zamknięcia może wskazywać na poważną wadę w systemie zarządzania i kontroli dotyczącym programu stanowiącą zagrożenie dla już wypłaconego wkładu Unii na rzecz programu. W takich przypadkach Komisja może zdecydować o nałożeniu korekty finansowej.

11.2. Zmiana dokumentów zamknięcia po upływie terminu ich złożenia

Państwa członkowskie nie mogą dokonywać zmian w żadnych dokumentach zamknięcia po upływie terminu ich złożenia, z wyjątkiem przypadku, gdy Komisja zażąda wprowadzenia zmiany, lub w przypadkach, gdy zmiany dotyczą błędów pisarskich.

11.3. Dostępność dokumentów

Zgodnie z art. 140 ust. 1 RWP bieg okresu przechowywania dotyczącego dostępności dokumentów może zostać przerwany w przypadku wszczęcia postępowania prawnego albo na należycie uzasadniony wniosek Komisji.

Jeżeli państwo członkowskie zdecydowało się na podzielenie operacji między dwa okresy programowania (zgodnie z sekcją 6 niniejszych wytycznych), Komisja zwróci się z wnioskiem o przerwanie biegu okresu przechowywania dotyczące pierwszej fazy takiej operacji aż do momentu rozpoczęcia okresu przechowywania dotyczącego drugiej fazy tej operacji zgodnie z art. 140 ust. 1 akapit czwarty RWP.

Jeżeli państwo członkowskie zdecydowało się na wykorzystanie dodatkowego czasu przyznanego przez Komisję, aby fizycznie zakończyć lub w pełni wdrożyć operacje niesfunkcjonujące i dopilnować, aby przyczyniły się one do osiągnięcia celów odpowiednich priorytetów (zgodnie z sekcją 7 niniejszych wytycznych), Komisja, zgodnie z art. 140 ust. 1 akapit czwarty, zwróci się z wnioskiem o przerwanie biegu okresu przechowywania dotyczącego takiej operacji do momentu zgłoszenia jej Komisji jako operacji funkcjonującej, tj. fizycznie zakończonej lub w pełni wdrożonej i przyczyniającej się do osiągnięcia celów odpowiednich priorytetów.

Przerwanie znajduje uzasadnienie w fakcie, że służby Komisji lub Europejski Trybunał Obrachunkowy mogą zweryfikować lub poddać audytowi ogólną kwalifikowalność i funkcjonowanie całej operacji (obu faz) dopiero po jej zamknięciu.

⁽³⁸⁾ Art. 138 i art. 141 ust. 1 RWP oraz art. 63 ust. 5 rozporządzenia finansowego.

⁽³⁹⁾ Art. 114 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenia Rady (WE) nr 2328/2003, (WE) nr 861/2006, (WE) nr 1198/2006 i (WE) nr 791/2007 oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1255/2011 (Dz.U. L 149 z 20.5.2014, s. 1).

⁽⁴⁰⁾ Art. 136 ust. 2 RWP.

12. TREŚĆ DOKUMENTÓW ZAMKNIĘCIA

12.1. Końcowe sprawozdanie z wdrażania

Końcowe sprawozdanie z wdrażania programów wspieranych z EFRR, EFS i Funduszu Spójności musi zawierać informacje określone w art. 50 ust. 2 i 5 (w odniesieniu do celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” i celu „Europejska współpraca terytorialna”) oraz art. 111 ust. 3 RWP (w odniesieniu do celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia”).

Strukturę końcowego sprawozdania z wdrażania przedstawiono w załączniku V (cel „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia”) i załączniku X (cel „Europejska współpraca terytorialna”) do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2015/207.

Końcowe sprawozdanie z wdrażania powinno dodatkowo zawierać:

- wykaz wszystkich operacji podzielonych na fazy wraz z kwotą wydatków kwalifikowalnych dotyczących pierwszej fazy, poniesionych w okresie programowania 2014–2020, zgodnie z sekcją 6 niniejszych wytycznych. Wykaz ten należy sporządzić zgodnie z wzorem określonym w załączniku I do wytycznych;
- wykaz wszystkich operacji niesfunkcjonujących zgodnie z sekcją 7 do niniejszych wytycznych. Wykaz ten należy sporządzić zgodnie ze wzorem określonym w załączniku II do wytycznych;
- wykaz wszystkich operacji, w sprawie których trwa postępowanie krajowe, lub operacji zawieszonych w wyniku postępowania sądowego lub odwołania administracyjnego o skutku zawieszającym, zgodnie z sekcją 8 niniejszych wytycznych. Wykaz ten należy sporządzić zgodnie ze wzorem określonym w załączniku III do wytycznych.

W odniesieniu do programów wspieranych z EFMRA nie wymaga się przedkładania końcowego sprawozdania z wdrażania. Zamiast tego do dnia 31 maja 2024 r. należy złożyć ostatnie roczne sprawozdanie z wdrażania (które powinno w stosownych przypadkach zawierać tabele przedstawione w załącznikach I, II i III do niniejszych wytycznych) i zawrzeć w nim informacje określone w art. 50 ust. 2 RWP oraz art. 114 rozporządzenia (UE) nr 508/2014. Strukturę takiego rocznego sprawozdania z wdrażania przedstawiono w załączniku do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 1362/2014.

12.1.1. Sprawozdawczość dotycząca dużych projektów

Włączając do końcowego sprawozdania z wdrażania duży projekt (tabela 12 załącznika V do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2015/207), państwo członkowskie potwierdza, że duży projekt jest fizycznie zakończony lub w pełni wdrożony i przyczynia się do osiągnięcia celów odpowiednich priorytetów. Duże projekty, które są niesfunkcjonujące lub które są podzielone na fazy, należy przedstawić zgodnie z sekcjami 6 i 7 niniejszych wytycznych ⁽⁴¹⁾.

W tabeli 12 w kolumnie „Uwagi” państwa członkowskie powinny wskazać, czy duży projekt wdrożono zgodnie z dokumentami przedłożonymi Komisji jej powiadomieniem na podstawie art. 102 lub 103 RWP, które to dokumenty lub powiadomienie stanowią podstawę decyzji Komisji zatwierdzającej wkład finansowy dla projektu w formie decyzji lub dorozumianej umowy. Państwa członkowskie powinny opisać i wyjaśnić wszelkie odstępstwa we wdrażaniu dużego projektu w porównaniu z treścią wspomnianych powyżej dokumentów.

Komisja oceni zgodność wdrażanego dużego projektu z przedłożoną dokumentacją lub powiadomieniem (i, w stosownych przypadkach, decyzją Komisji zatwierdzającą przyznanie wkładu finansowego). Komisja uwzględni przy tym przyczyny i skutki wszelkiej niezgodności wdrażanego dużego projektu z dokumentacją leżącą u podstaw zatwierdzenia przez Komisję, i może nałożyć korektę finansową.

12.1.2. Zatwierdzanie i terminy

Komisja przeanalizuje końcowe sprawozdanie z wdrażania i poinformuje państwo członkowskie o swoich uwagach w ciągu pięciu miesięcy od dnia jego otrzymania ⁽⁴²⁾ W przypadku gdy Komisja nie przekaze uwag w tym terminie, sprawozdanie uznaje się za przyjęte.

⁽⁴¹⁾ Duże projekty nie mają zastosowania w przypadku programów wspieranych z EFMRA.

⁽⁴²⁾ Art. 50 ust. 7 RWP.

Państwa członkowskie będą miały dwa miesiące na odniesienie się do uwag Komisji na temat końcowego sprawozdania z wdrażania. Na wniosek państwa członkowskiego Komisja może przedłużyć ten termin o kolejne dwa miesiące. Końcowe sprawozdanie z wdrażania zostanie zaakceptowane, jeżeli Komisja nie będzie miała żadnych uwag, lub jeżeli odpowiednio odniesiono się do wszystkich uwag Komisji.

12.2. Zestawienie wydatków

Zestawienie wydatków za ostatni rok obrachunkowy, tak jak w przypadku każdego innego roku obrachunkowego, musi zawierać informacje określone w art. 137 ust. 1 RWP. Strukturę zestawienia wydatków przedstawiono w załączniku VII do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 1011/2014. Należy je przygotować, uwzględniając szczególne wymogi dotyczące ostatniego roku obrachunkowego (zob. w szczególności sekcja 10 powyżej).

12.2.1. Analiza i zatwierdzenie

Analiza i zatwierdzenie zestawienia wydatków za ostatni rok obrachunkowy podlega tym samym zasadom, co zasady ustanowione w odniesieniu do analizy i zatwierdzania zestawienia wydatków za każdy inny rok obrachunkowy.

Do dnia 31 maja 2025 r. Komisja stosuje procedury dotyczące analizy i zatwierdzania zestawienia wydatków za ostatni rok obrachunkowy oraz poinformuje państwo członkowskie o tym, czy zatwierdza zestawienie jako kompletne, rzetelne i prawdziwe ⁽⁴³⁾.

12.3. Deklaracja zarządcza i roczne podsumowanie

Strukturę deklaracji zarządczej za ostatni rok obrachunkowy, tak jak za każdy inny rok obrachunkowy, przedstawiono w załączniku VI do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2015/207.

12.4. Opinia audytowa i sprawozdanie z kontroli

Strukturę opinii audytowej za ostatni rok obrachunkowy, tak jak za każdy inny rok obrachunkowy, przedstawiono w załączniku VIII do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2015/207.

Strukturę sprawozdania z kontroli za ostatni rok obrachunkowy, tak jak za każdy inny rok obrachunkowy, przedstawiono w załączniku IX do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2015/207.

Jeżeli wspólny system zarządzania i kontroli ma zastosowanie do więcej niż jednego programu, państwo członkowskie może zdecydować o dostarczeniu wymaganych informacji w jednym sprawozdaniu z kontroli obejmującym wszystkie odnośne programy.

Sprawozdanie z kontroli za ostatni rok obrachunkowy powinno również zawierać:

- informacje na temat otwartych ustaleń audytów przeprowadzonych przez służby Komisji lub Europejski Trybunał Obrachunkowy, które należy przedstawić w sekcji 8 sprawozdania z kontroli „Inne informacje”;
- gwarancję zgodności z prawem i prawidłowości wydatków w ramach instrumentów finansowych (art. 41 i 42 RWP);
- gwarancję wiarygodności danych związanych ze wskaźnikami;
- gwarancję, że kwota wydatków publicznych wypłacona na rzecz beneficjentów jest co najmniej równa wkładowi z funduszy polityki spójności i z EFMRA wypłaconemu państwu członkowskiemu przez Komisję (art. 129 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów).

12.4.1. Instrumenty finansowe

W odniesieniu do instrumentów finansowych instytucje audytowe programu powinny otrzymać gwarancję, że końcowe kwoty zadeklarowane w momencie zamknięcia były kwalifikowalne. Informacje te należy przedstawić w sekcji 9 „Ogólny poziom pewności” sprawozdania z kontroli i, w stosownych przypadkach, w innych sekcjach sprawozdania (szczególnie w sekcjach 4 „Audyty systemu” i 5 „Audyty operacji”).

⁽⁴³⁾ Art. 139 RWP.

W odniesieniu do instrumentów finansowych, w przypadku których wnioski o płatność okresową składane są stopniowo (transze zaliczek) ⁽⁴⁴⁾, kwalifikowalność wydatków odnoszących się do ostatniej transzy, jak również do 15 % kwot ujętych we wcześniejszych transzach, może nie podlegać wcześniejszym audytom operacji. Przed złożeniem zestawienia wydatków za ostatni rok obrachunkowy instytucje audytowe programu powinny uzyskać gwarancję co do zgodności z prawem i prawidłowości takich wydatków. Nie jest jednak konieczne, aby ostateczny odbiorca zakończył wdrażanie inwestycji wspieranej w ramach instrumentu finansowego do dnia złożenia dokumentów zamknięcia. Instytucje audytowe programu powinny przedstawić sposób, w jaki uzyskały taką gwarancję, i przekazać Komisji potwierdzenie co do kwalifikowalności łącznych wydatków w ramach instrumentów finansowych zgodnie z art. 42 RWP w sprawozdaniu z kontroli za ostatni rok obrachunkowy.

W odniesieniu do instrumentów finansowych w momencie zamknięcia zaleca się, aby instytucja audytowa programu obejmowała pozostałą populację wydatków kwalifikowalnych nieujętych wcześniej podczas audytów operacji. Nie jest konieczne prowadzenie w momencie zamknięcia audytu wszystkich instrumentów finansowych, żadnego instrumentu finansowego nie należy jednak wykluczać z doboru losowego. Ponadto instytucje audytowe programu mogą zdecydować o pogrupowaniu wybranych instrumentów finansowych do celów swoich audytów, pod warunkiem że otrzymane wyniki będą miały zastosowanie do wszystkich instrumentów finansowych w grupie.

Instytucje audytowe programu powinny przeprowadzić audyt próby statystycznej inwestycji i kosztów zarządzania oraz opłat za zarządzanie i mogą traktować takie wydatki jako dodatkowy okres doboru próby, aby wykorzystać wyniki przeprowadzonych wcześniej audytów ⁽⁴⁵⁾.

12.4.2. Wiarygodność danych

Instytucje audytowe programu powinny podjąć decyzję co do wiarygodności danych dotyczących wskaźników w rocznym sprawozdaniu z kontroli w ostatnim roku obrachunkowym, w tym decyzję dotyczącą oceny kluczowego wymogu 6 „Wiarygodny system gromadzenia, rejestrowania i przechowywania danych do celów monitorowania, ewaluacji, zarządzania finansowego, kontroli i audytu, obejmujący połączenia z systemami elektronicznej wymiany danych z beneficjentami” określonego w tabeli 1 w załączniku IV do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 480/2014. Taka ocena kluczowego wymogu 6 powinna zawierać potwierdzenie, że przedstawione Komisji dane zagregowane są poprawne.

12.4.3. Wydatki publiczne wypłacone na rzecz beneficjentów

Instytucja certyfikująca powinna dopilnować, aby jej obliczenia dotyczące końcowego sprawozdania finansowego były zgodne z art. 129 RWP. Krajowa instytucja audytowa powinna włączyć tę kwestię do swojego audytu zestawienia wydatków za ostatni rok obrachunkowy i przedstawić uzyskane gwarancje w rozdziale 6 końcowego sprawozdania z kontroli.

13. PŁATNOŚĆ SALDA KOŃCOWEGO

Saldo końcowe jest wypłacane nie później niż w terminie trzech miesięcy od dnia zatwierdzenia zestawienia wydatków z ostatniego roku obrachunkowego lub w terminie jednego miesiąca od daty przyjęcia końcowego sprawozdania z wdrażania, zależnie od tego, która data jest późniejsza ⁽⁴⁶⁾.

Pozostaje to bez uszczerbku dla uprawnień Komisji do wstrzymania biegu terminu płatności salda końcowego lub zawieszenia takich płatności.

14. KWESTIE ZGODNOŚCI Z PRAWEM I PRAWIDŁOWOŚCI

Po płatności salda końcowego i zamknięciu programu Komisja może podnieść kwestie związane ze zgodnością z prawem i prawidłowością transakcji leżących u podstaw wydatków w zatwierdzonych zestawieniach wydatków.

Zamknięcie programu pozostaje bez uszczerbku dla prawa Komisji do nałożenia korekt finansowych zgodnie z art. 85, 144 i 145 RWP i – dodatkowo w przypadku EFMRA – art. 105 rozporządzenia (UE) nr 508/2014.

⁽⁴⁴⁾ Art. 41 RWP.

⁽⁴⁵⁾ W odniesieniu do instrumentów finansowych ustanowionych na podstawie art. 38 ust. 1 lit. a) i c) RWP oraz do instrumentów finansowych ustanowionych na podstawie lit. b) tego samego artykułu wdrożonych przez Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) lub inną międzynarodową instytucję finansową, koszty zarządzania i opłaty za zarządzanie naliczane przez EBI/Europejski Fundusz Inwestycyjny (EFI) lub inną międzynarodową instytucję finansową są poddawane audytowi prowadzonemu przez zewnętrznych audytorów EBI/EFI. Ponadto wszelkie koszty zarządzania i opłaty za zarządzanie naliczane przez pośredników finansowych wybranych na szczeblu krajowym przez EFI w odniesieniu do pożyczek i instrumentów kapitałowych są sprawdzane przez zewnętrznych audytorów EBI/EFI.

⁽⁴⁶⁾ Art. 141 ust. 2 RWP.

ZALĄCZNIKI

WYKAZ WSZYSTKICH OPERACJI PODZIELONYCH NA FAZY MIĘDZY OKRESEM 2014–2020 A OKRESEM 2021–2027

(należy dołączyć do końcowego sprawozdania z wdrażania ⁽¹⁾)

TYTUŁ PROGRAMU									
NUMER CCI									
PRIORYTET/ FUNDUSZ/ KATEGORIA REGIONU	NR REFERENCYJNY OPERACJI	TYTUŁ OPERACJI	DATA [I NUMER] DOROZUMIANEJ UMOWY/ DOROZUMIA- NEGO ZATWIERDZENIA PRZEZ KOMISJĘ (W PRZYPADKU DUŻEGO PROJEKTU)	ŁĄCZNY KOSZT OPERACJI (w EUR)		ŁĄCZNE POŚWIADCZONE WYDATKI W PIERWSZEJ FAZIE (w EUR)	WKŁAD PUBLICZNY W PIERWSZEJ FAZIE (w EUR)	PLANOWANA/ OSTATECZNA DATA ZAKOŃCZENIA DRUGIEJ FAZY (ROK, KWARTAŁ)	PROGRAM NA LATA 2021–2027, W RAMACH KTÓREGO OPERACJA ZOSTAŁA/ ZOSTAŁA ZAKOŃCZONA ⁽¹⁾
				Łącznie (dotyczący obu faz, końcowy lub szacunkowy)	Dotyczący drugiej fazy (kończący lub szacunkowy)				

⁽¹⁾ Nazwa programu w okresie programowania 2021-2027, w ramach którego zostanie/została ukończona druga faza operacji.⁽¹⁾ W przypadku EFMRA należy dołączyć do ostatniego rocznego sprawozdania z wdrażania.

ZAŁĄCZNIK II

WYKAZ OPERACJI NIEFUNKCJONUJĄCYCH
(należy dołączyć do końcowego sprawozdania z wdrażania ⁽¹⁾)

TYTUŁ PROGRAMU						
NUMER CCI						
PRIORYTET/FUNDUSZ/ KATEGORIA REGIONU	NR REFERENCYJNY OPERACJI	TYTUŁ OPERACJI	NAZWA BENEFICJENTA/ ODBIORCY	ŁĄCZNY KOSZT OPERACJI (w EUR)	ŁĄCZNE POŚWIADCZONE WYDATKI (w EUR)	WKŁAD PUBLICZNY (w EUR)

⁽¹⁾ W przypadku EFMRA należy dołączyć do ostatniego rocznego sprawozdania z wdrażania.

ZAŁĄCZNIK III

WYKAZ OPERACJI, W SPRAWIE KTÓRYCH TRWA POSTĘPOWANIE KRAJOWE/OPERACJI ZAWIESZONYCH W WYNIKU POSTĘPOWANIA SĄDOWEGO LUB ODWOŁANIA ADMINISTRACYJNEGO O SKUTKU ZAWIESZAJĄCYM

(należy dołączyć do końcowego sprawozdania z wdrażania ⁽¹⁾)

TYTUŁ PROGRAMU							
NUMER CCI							
PRIORYTET/ FUNDUSZ/ KATEGORIA REGIONU	NR REFERENCYJNY OPERACJI	TYTUŁ OPERACJI	NAZWA BENEFICJENTA/ ODBIORCY	WŁAŚCIWE ŁĄCZNE POŚWIADCZONE WYDATKI (w EUR)	WŁAŚCIWY WKŁAD PUBLICZNY (w EUR)	OPERACJE, W SPRAWIE KTÓRYCH TRWA POSTĘPOWANIE KRAJOWE (*)	OPERACJE ZAWIESZONE W WYNIKU POSTĘPOWANIA SĄDOWEGO LUB ODWOŁANIA ADMINISTRACYJ- NEGO O SKUTKU ZAWIESZAJĄCYM (*)

(*) Należy wpisać X w odpowiedniej kolumnie.

⁽¹⁾ W przypadku EFMRA należy dołączyć do ostatniego rocznego sprawozdania z wdrażania.

PRZYKŁAD OBLICZENIA SALDA KOŃCOWEGO PROGRAMU

Plan finansowy								Deklaracja wydatków			Deklaracja wydatków (neto)			Suma całkowitych wydatków w poprzednich latach i obliczonego wkładu funduszu	Obliczenie na		Obliczenie na		Deklaracja	
Priorytet	Całkowita kwota kwalifikowal- na	UE (wkład z funduszu)	Wkład krajowy	Krajowe publiczne	Krajowe prywatne (*)	Publiczne lokalowe	Stopa współfinans.	Całkowite wydatki	Wkład publiczny	Zaprosze- nie w otgu wszystkich popzednich lat obrachun- kowych	Całkowite wydatki	Wkład publiczny	Obliczony wkład funduszu (1)	H0+B+E*10% Jrmin(MH)	Granica elastyczno- ści	Kwota utrzymana na poziomie priorytetu (2)	Uzupelnienie do wkładu publicznego (3)	Uzupelnienie e do kwoty utrzymanej na poziomie priorytetu i wkładu	D=O1	E=E1
	A = B + (d)	B	(d) = (d) + (s)	(d)	(s)	P + Cał.	C=B/A	O1	E1	P=C'D lub C'E1	D	E	F=C'D lub C'E	M=P+F	H0+B+E*10% Jrmin(MH)	K=(E-E1)	Jrmin(MH)	K=(E-E1)	D=O1	E=E1
Priorytet 1	35 000	31 000	4 000	14 000	0	P	85%	79 000	70 000	53 824	30 000	30 000	25 579	85 242	33 000	35 262	100 000	85 242	130 000	100 000
Priorytet 2	50 000	45 000	5 000	15 000	0	P	75%	34 000	34 000	25 500	20 000	20 000	15 000	40 500	43 500	40 500	54 000	40 500	54 000	54 000
Priorytet 3	61 000	52 000	9 000	3 000	0	P	85%	44 000	44 000	37 500	20 000	20 000	17 049	54 557	57 200	54 557	64 000	54 557	64 000	64 000
Skalanie rozwy	216 000	178 000	38 000	38 000	0			148 000	148 000	122 892	70 000	70 000	57 628	180 321	195 500	180 321	216 000	178 000	216 000	216 000
Priorytet 4	800	800	200	30	50	Cał.	75%	500	400	375	220	300	305	540	600	540	500	540	720	500
Priorytet 5	7 000	6 000	1 000	400	200	Cał.	86%	8 500	5 500	5 571	1 500	700	1 295	6 857	6 600	6 600	6 200	6 600	8 200	6 200
Priorytet 6	27 000	20 000	7 000	5 000	2 000	Cał.	74%	20 000	17 000	14 695	4 900	2 200	2 963	17 778	22 000	17 778	19 200	17 778	24 000	19 200
W okresie p.	34 800	26 800	8 200	5 950	2 250			27 800	22 900	20 761	5 720	3 600	4 414	25 175	29 260	24 910	25 900	24 910	32 720	25 900
Program	250 800	204 600	46 200	43 950	2 250			175 000	178 900		75 720	73 600					243 900	202 910	250 720	243 900

(*) Wypełnić wyłącznie gdy osie priorytetowe wyrażone są w kosztach całkowitych

(1) Kwota wynikająca z zastosowania stopy współfinansowania ustalonej na podstawie ostatniego obowiązującego planu finansowania do zadeklarowanych wydatków kwalifikowalnych

(2) Uzupelnienie do maksymalnej kwoty pomocy z funduszy, jak określono w decyzji Komisji zatwierdzającej program operacyjny, powiększone o 10 %

(3) Uzupelnienie do zadeklarowanego wkładu publicznego wyłącznie na poziomie programu

(4) Uzupelnienie do maksymalnej kwoty pomocy z każdego funduszu na rzecz programu operacyjnego, jak określono w decyzji Komisji

zatwierdzającej program operacyjny